

Kuda vodi ovaj put?

Marijana Agić-Molnar, Managing Director
GfK. Growth from Knowledge, Jan 2012.

GfK

Agenda

- 1 **MAKROEKONOMSKI TREDOVI**
- 2 **TREDOVI U MALOPRODAJI**
- 3 **POTROŠAČ I POTROŠNJA**
- 4 **... I POSLE SVEGA KUDA VODI OVAJ PUT?**

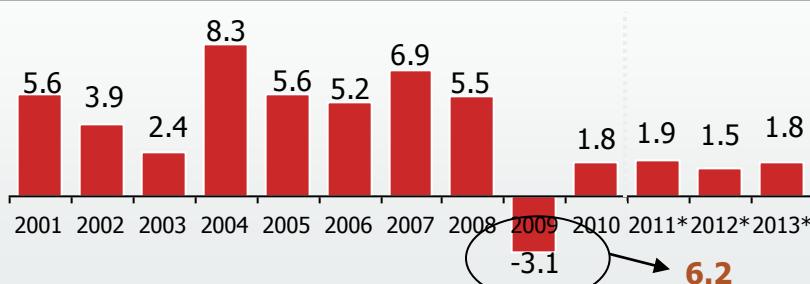
1

Makroekonomski trendovi

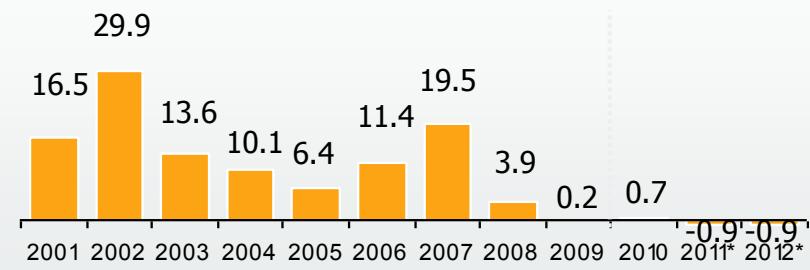
Podaci koje svi znamo govore...

Rast GDP-a

- Stagnacija je optimistički scenario

Rast realnih plata

- Prosečna plata 2008: 31,832 RSD (**396 €**)
- Prosečna plata 2009: 31,211 RSD (**333 €**)
- Prosečna plata 2010: 33,482 RSD (**329 €**)
- *Prosečna plata '11 (1HY): 36,551 RSD (**360 €**)*

*Svako treće preduzeće ne isplaćuje
redovno zarade zaposlenima*

Nezaposlenost: Šta se krije iza zvaničnih brojki?

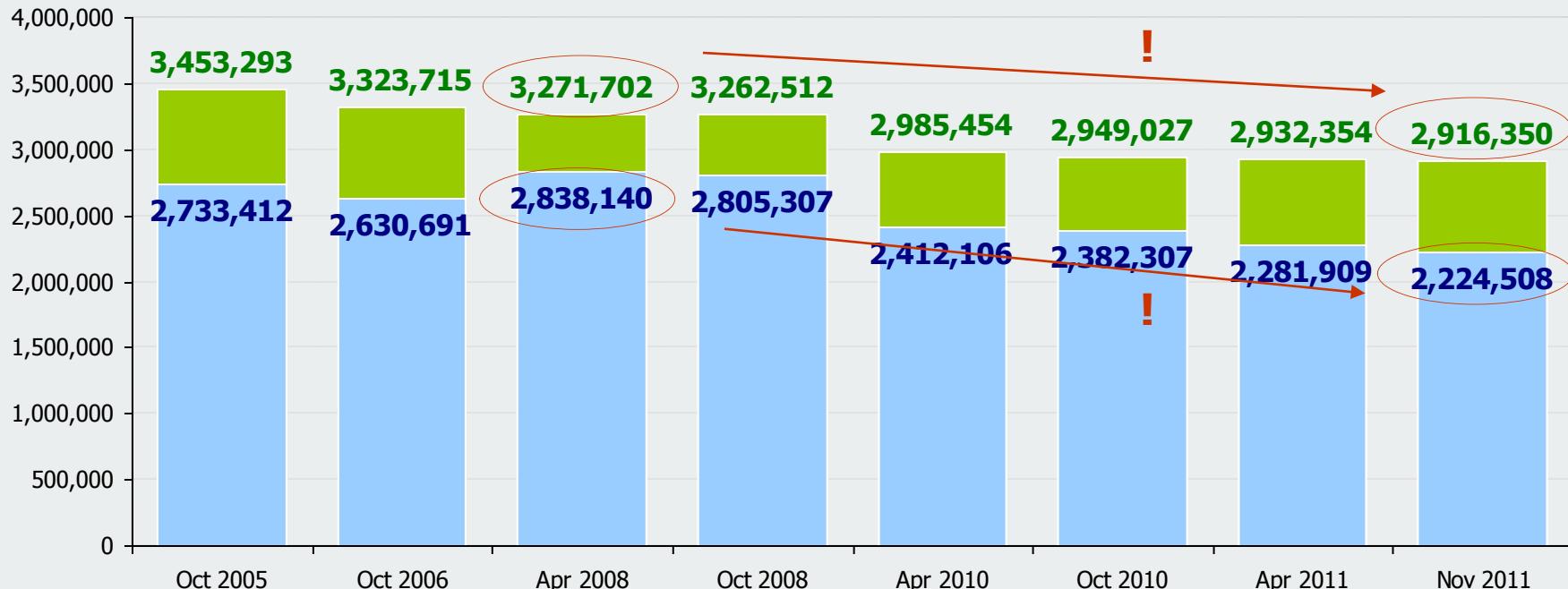

- Anketa o nezaposlenosti pokazuje da se broj nezaposlenih povećao za ~258,000.
- Stopa nezaposlenosti je porasla sa 13.3% na 23.7%.
- Ali...

Nezaposlenost: Šta se krije iza zvaničnih brojki?

Sa smanjenjem broja zaposlenih, smanjuje se i broj aktivne populacije
?!?

6

■ Aktivno stanovništvo
■ Zaposleni

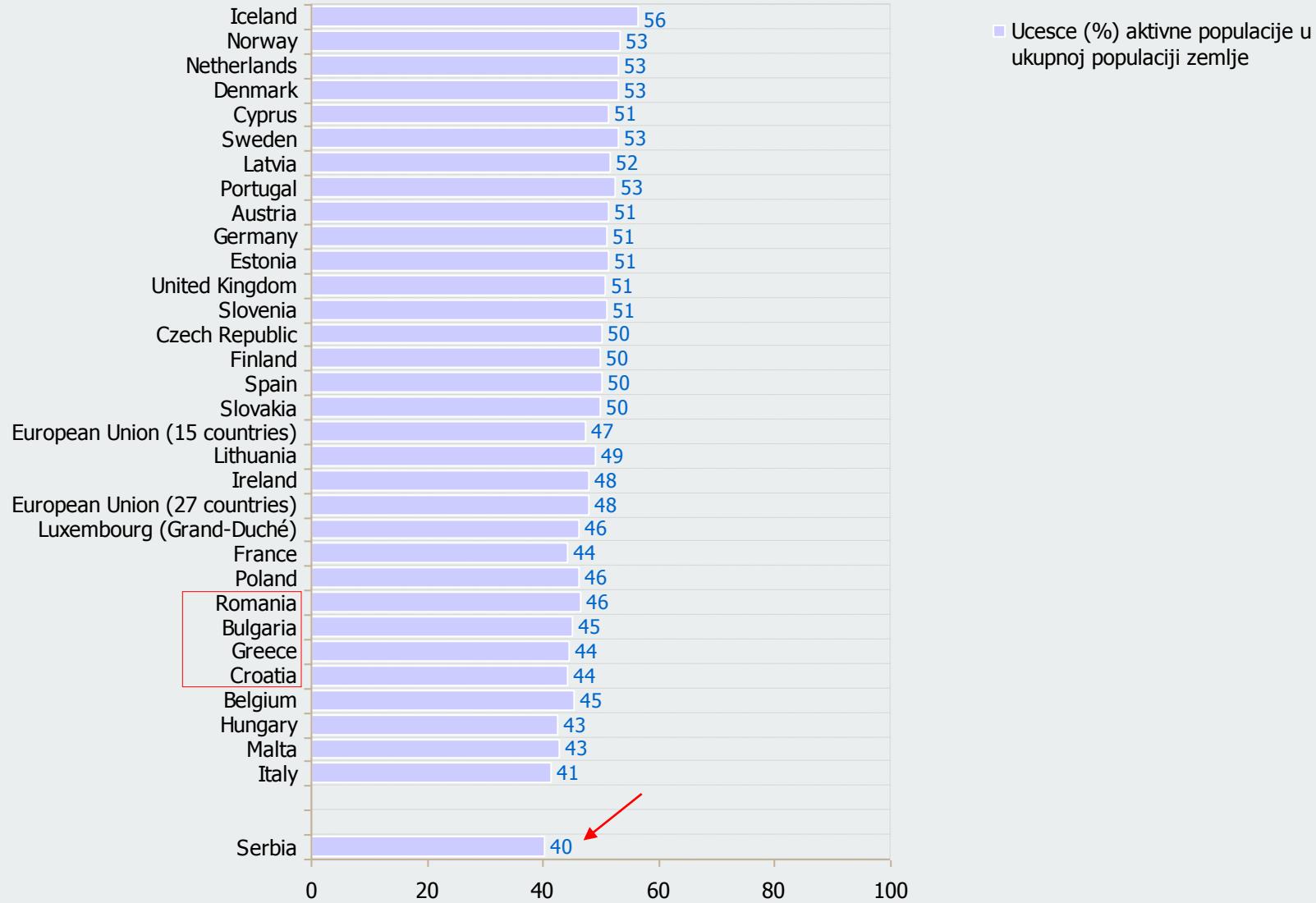
- U ovom periodu broj zaposlenih se smanjio za **~614,000!**
- Većina onih koji su izgubili posao u poslednje 3.5 godine svrstana je u neaktivno stanovništvo (~355,000)!
- Smanjujući osnovicu za izračunavanje, stopa nezaposlenosti izgleda niža (23.7%).
- Ako bi se svi koji su izgubili posao u poslednje 3.5 godine vratili iz neaktivnih u aktivne, stopa nezaposlenosti bi bila **32.0%**.

GfK

Učešće aktivne populacije u ukupnoj populaciji zemlje:

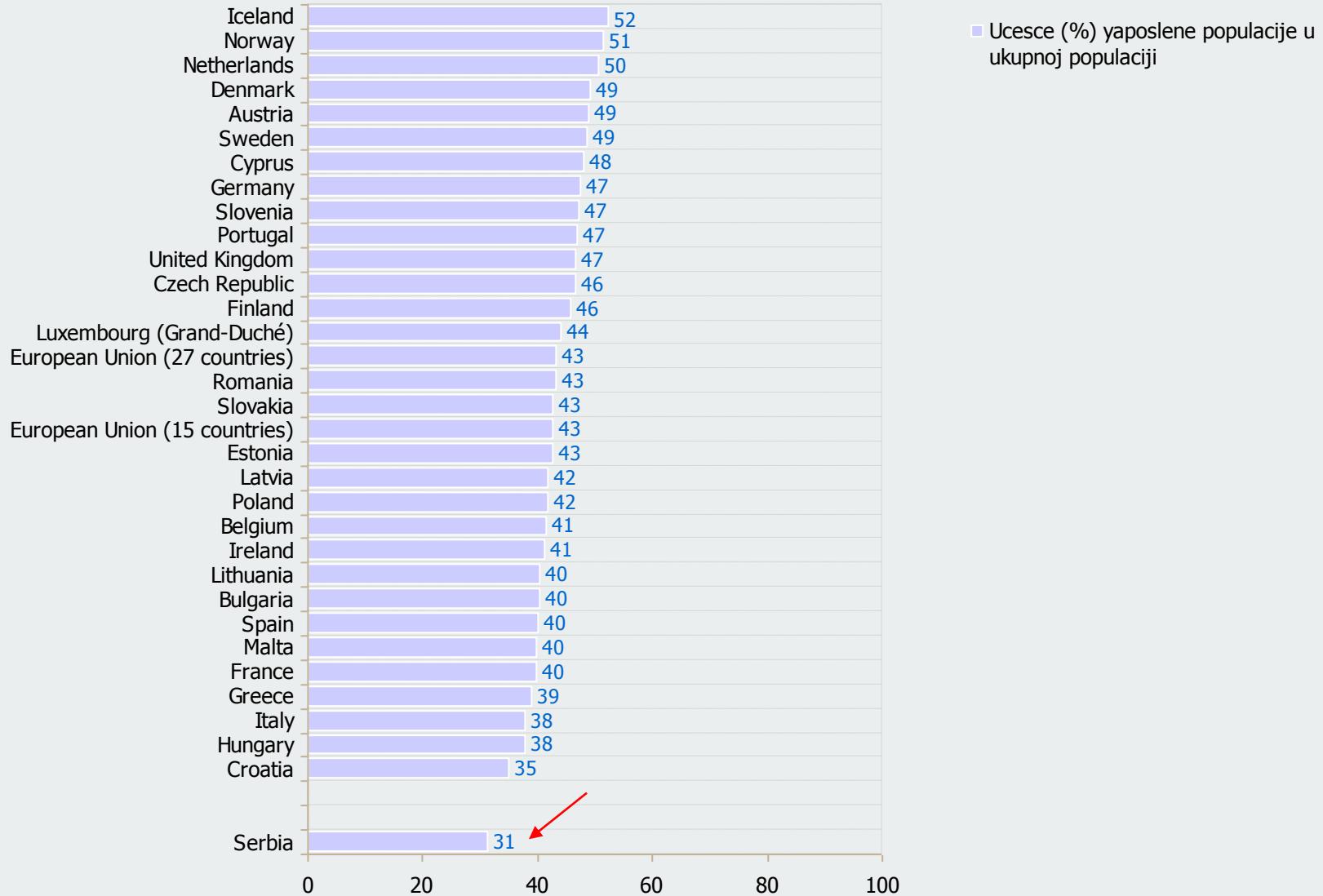
Srbija u odnosu na ostale Evropske zemlje

7

Učešće zaposlenih u aktivnom stanovništvu: Srbija u odnosu na ostale Evropske zemlje

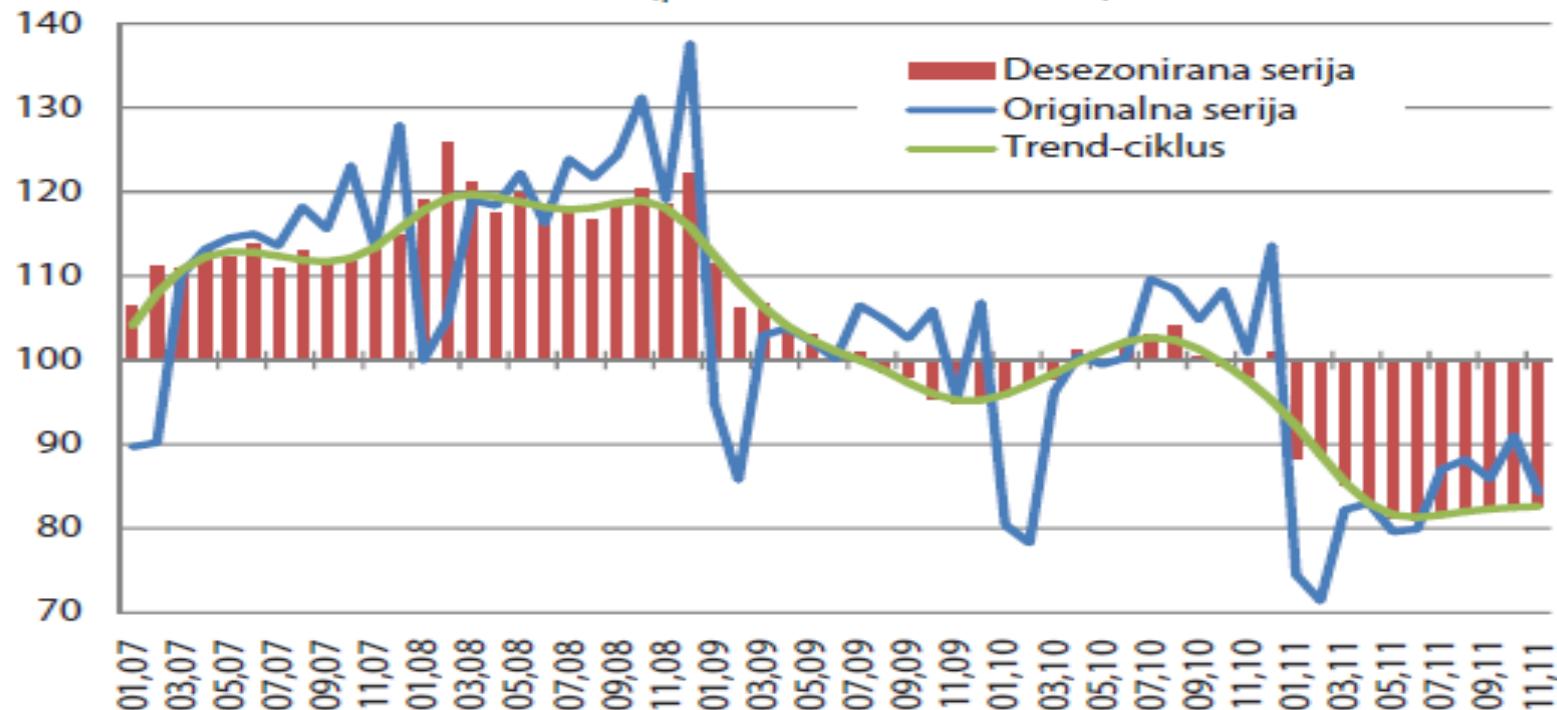
8

Pad maloprodajnog prometa

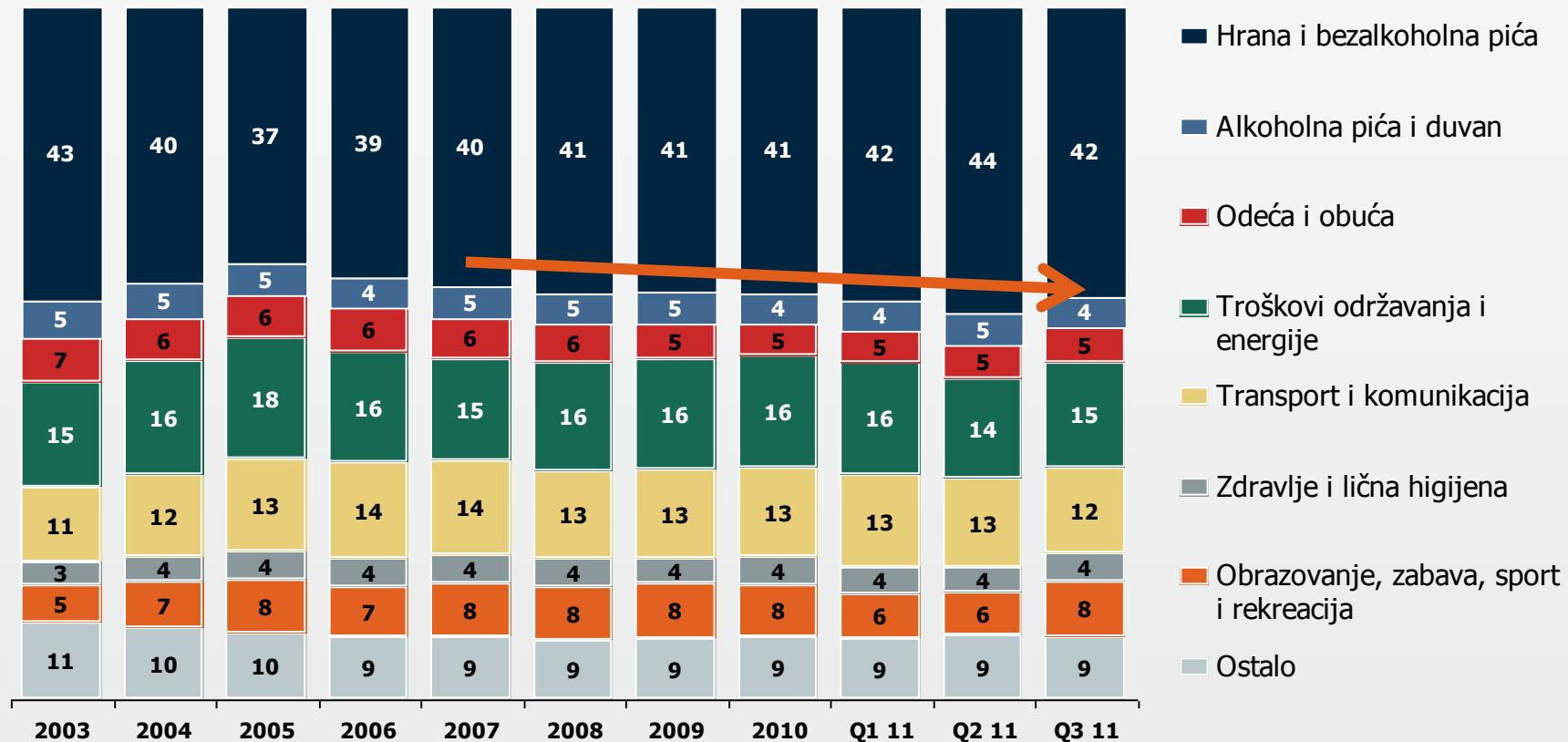
9

Realan promet robe u trgovini na malo, 2007–2011.
Indeksi (prosek 2010 = 100)

Potrošnja u domaćinstvu, ima li pomaka u odnosu na 2003.?

10

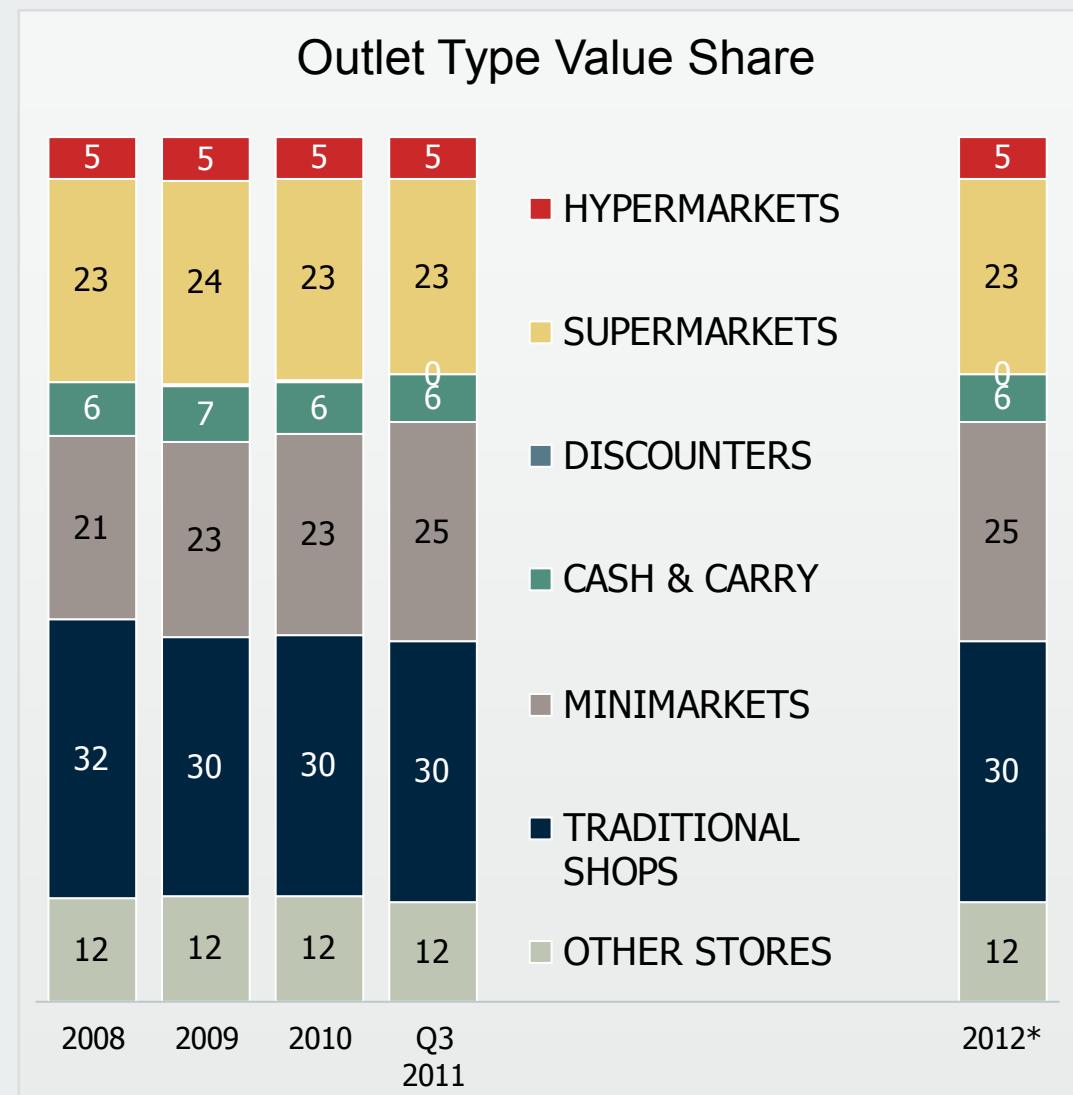
2

Trendovi u maloprodaji

Renesansa malih prodajnih objekata

12

Začarani krug važi i za 2012

Nemam
dovoljno
novca i vodim
računa šta kupujem

... logično je da idem
u veće objekte i veće
kupovine jer tako
mogu uštedeti...
ALI TO NIJE MOJA LOGIKA

Ja sebi
ne mogu da
priuštим veliku
kupovinu

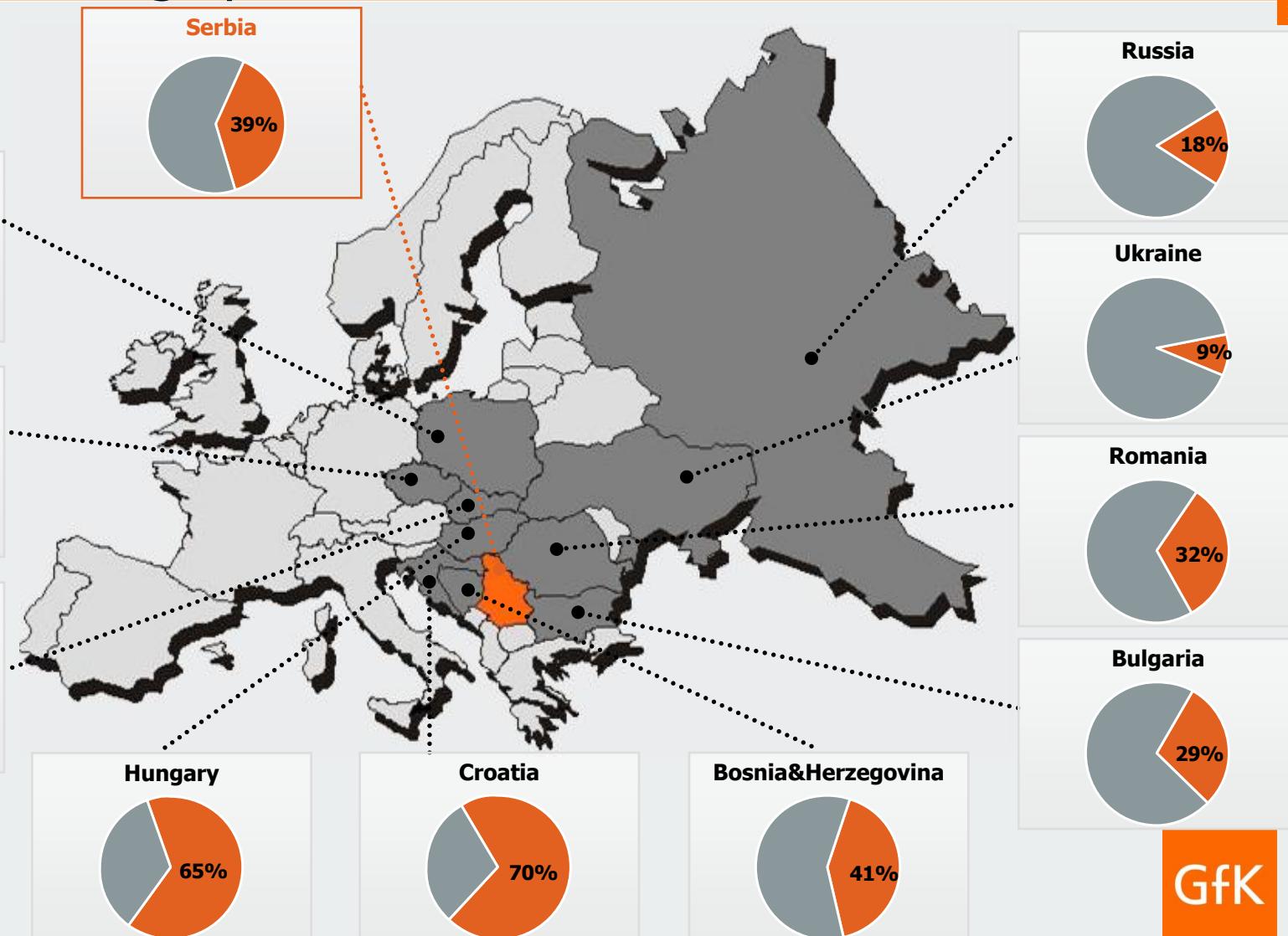
A frustrira me
i što tako kupim
više nego što mogu

Postoje velike razlike između zemalja; u Srbiji postoji prostor za
značajnijim ukrupnjavanjem- ali, da li je šansa propuštena?

OUTLET TYPES DEVELOPMENT ACROSS THE REGION (value share %) / 2008, 2009, 2010

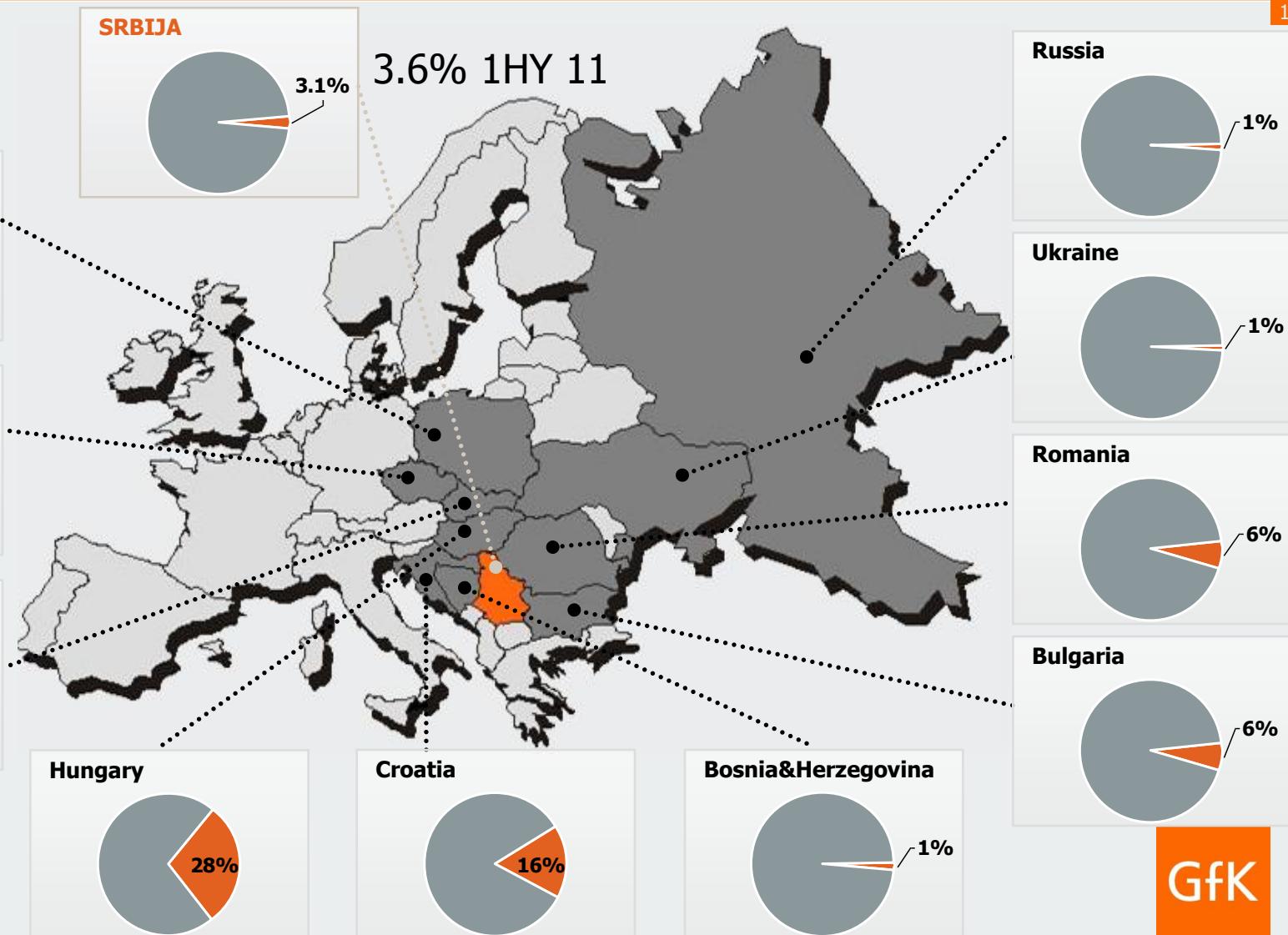
14

Od kako je kriza počela, konsolidacija je gotovo zaustavljena, i u 2011. (kao i u prethodne 2 godine) prvih deset ima oko 40%; 2012 – blage promene

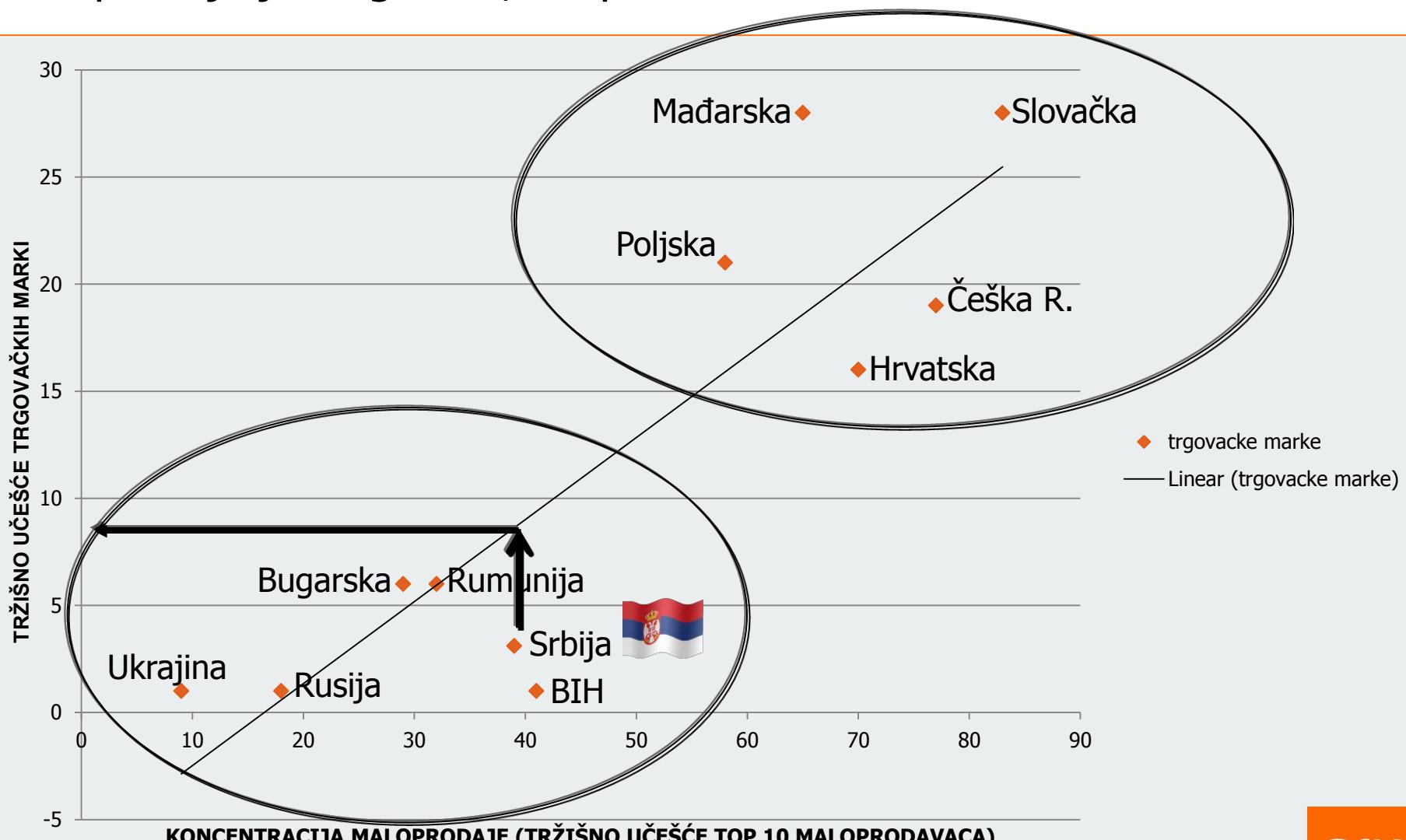

Srbija zaostaje u razvoju trgovackih robnih marki

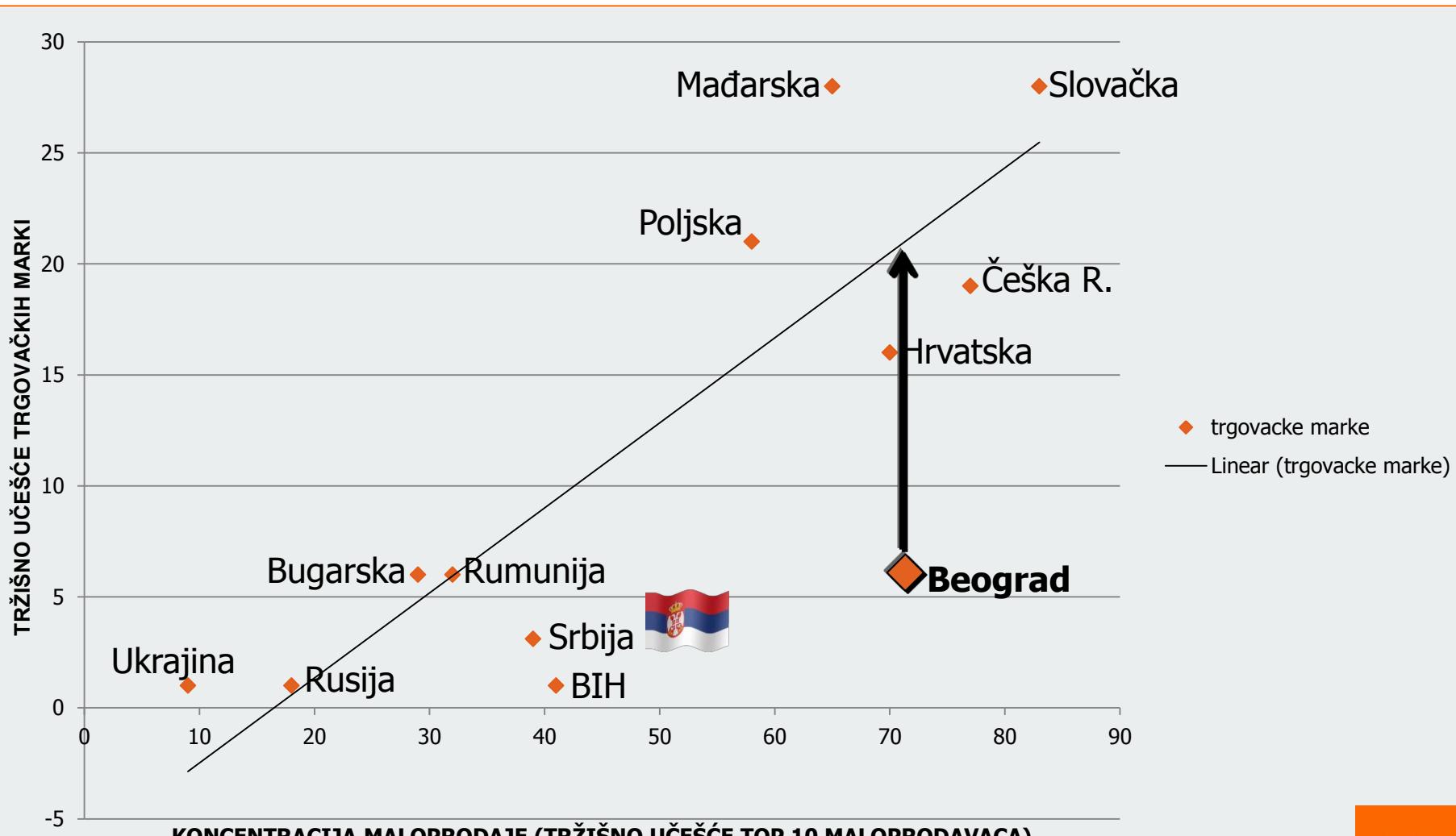
16

Veza između tržišnog učešća trgovačkih marki i koncentracije maloprodaje je očigledna, ali ipak...

Čak i tamo gde bi se moglo očekivati da su trgovачke marke jače (Beograd), rast je više nego skroman...

Šta to nije u redu, kada su svi preduslovi ispunjeni?

19

Pa, MARKETING PRISTUP!!!

**Potrošači su u (dubokoj)
krizi**

**Razlike u ceni od proizvođačkih
marki su evidentne**

Lanci imaju i nude svoje trgovačke marke

Primer uticaja Lidla na konditorsku industriju u Hrvatskoj – snažan pritisak trgovačkih marki u areni jakih proizvođačkih marki

20

The GfK logo, consisting of the word "GfK" in a bold, white, sans-serif font inside an orange square.

3

Potrošač i potrošnja

U 2012. optimizam je nadati se stagnaciji

SERBIA – FMCG BASKET

22

Note: MAT = moving annual total (MAT Sep 11 = October 2010 – September 2011)

Source: GfK Belgrade – Consumer Tracking

Calculation based upon consumer basket of monitored product categories (fmcg)

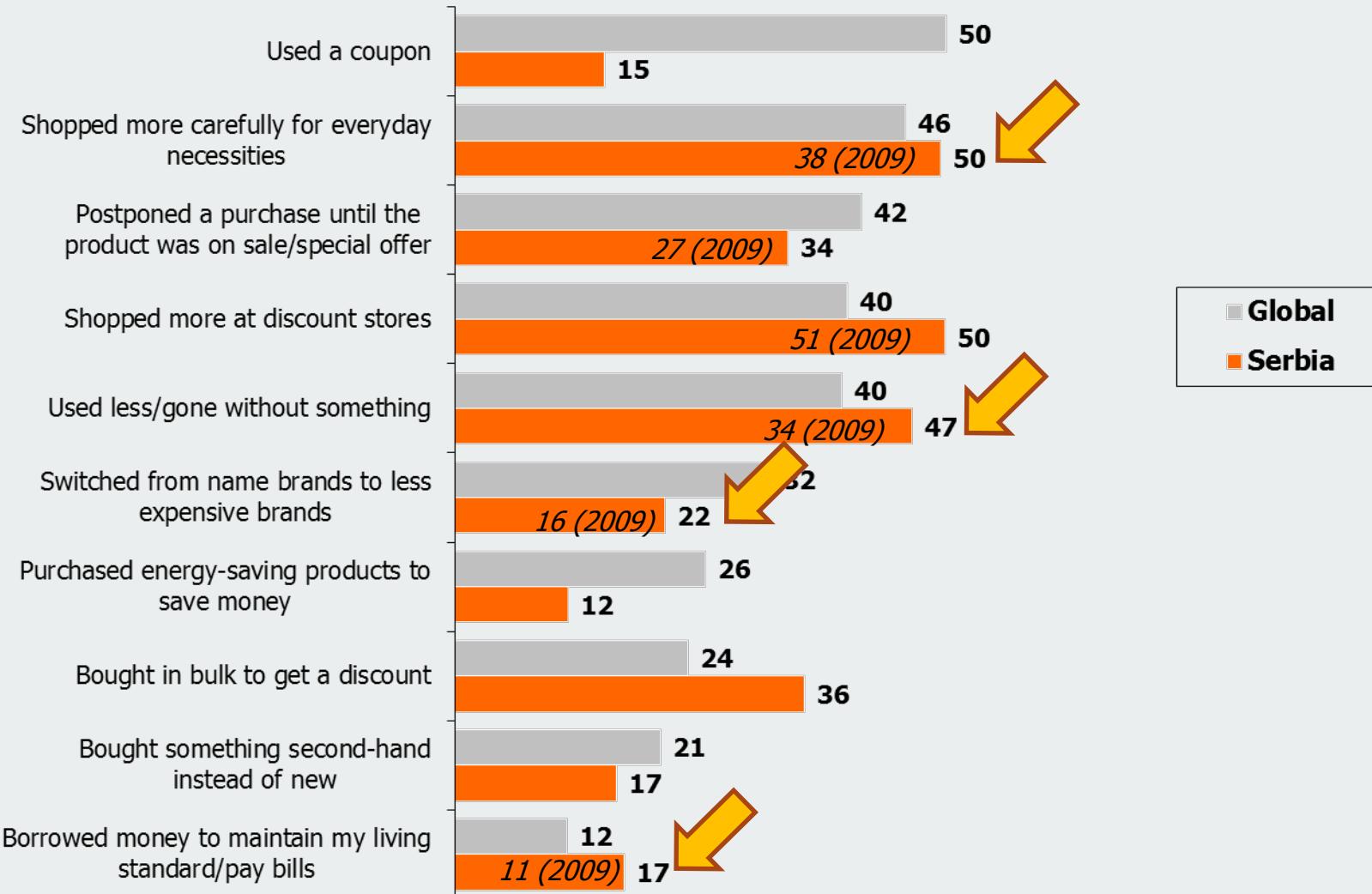

Reactions:

Money-Saving Strategies Used in Past Year

% age 15+ who have done activity in the past 12 months

23

Reactions:

What people cut back on in the past twelve months?

	2011	2009	difference (pts.)
Clothing and shoes (including children's)	44.9	32.0	12.9
Leisure travel and vacation	39.6	32.3	7.3
Dining out at restaurants	35.3	27.9	7.4
Major home improvements/repairs	28.3	23.1	5.2
Telephone expenses, excluding mobile phone costs	27.7	23.6	4.1
Household energy use	27.6	23.6	4.0
Troskovi mobilnog telefona	26.9	24.3	2.6
Going out for entertainment (movies, sports events, concerts, etc.)	26.6	20.7	5.9
Going out for a drink	25.4	20.0	5.4
Household appliances/electrics/electronics	23.9	17.8	6.1
Food	21.7	11.3	10.4

Consumer confidence – očekivanja za 2012.

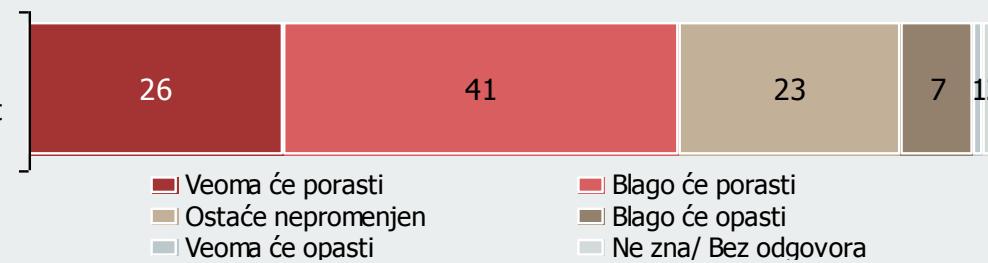
Financial situation of the household

General economic situation in the country

Rate of the unemployment

Tendency to save

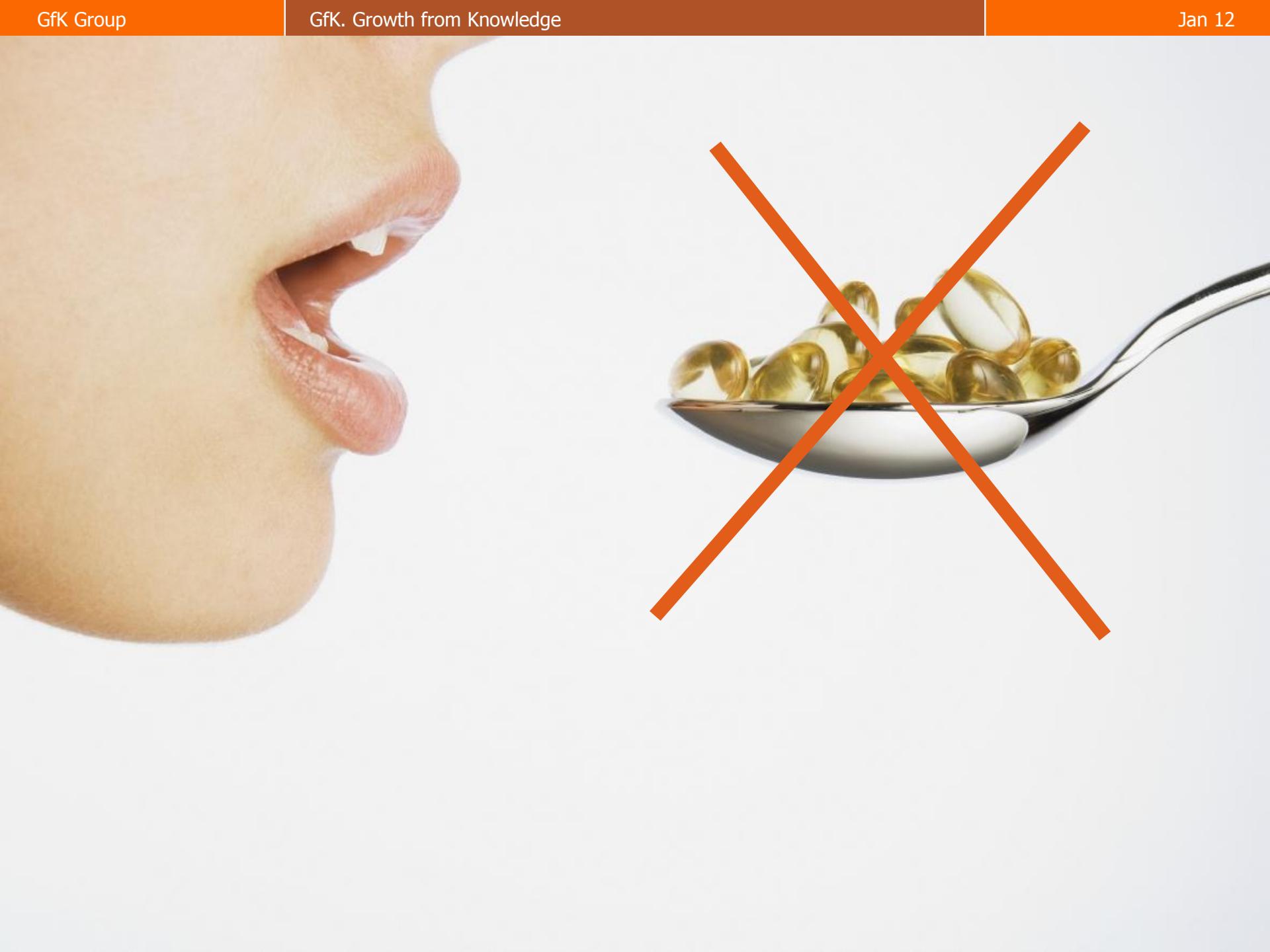

4

... I kuda vodi ovaj put?

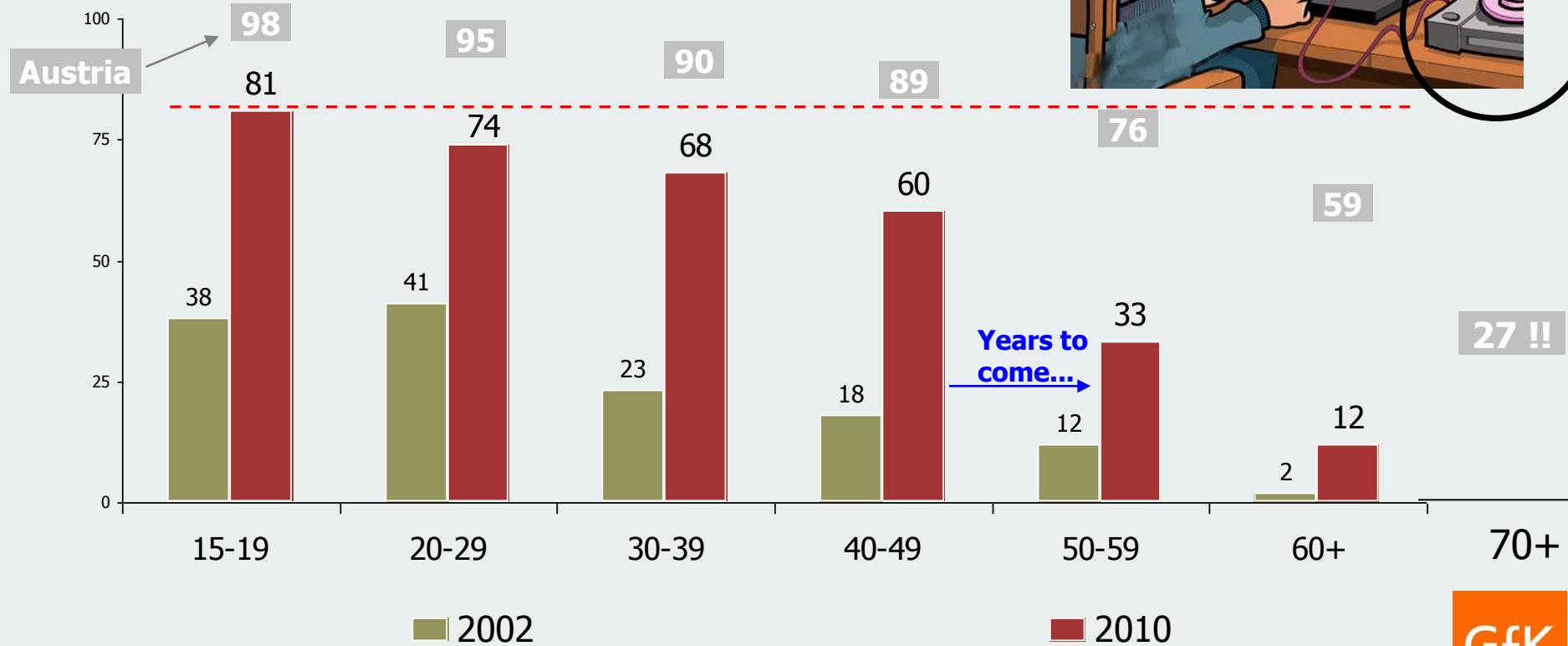

Pozitivne vesti

29

- POLITIČKA SITUACIJA IZVESNA (Agencija za nesreće u pomorskom saobraćaju, a flota = 0; Broj zapolenih u prosveti u odnosu na 1995 porastao sa 114,000 na 128,000, a broj dece se smanjio za 200,000; Prosečna plata u javnom sektorу 41,654 RSD a u privatnom 34,324 RSD; Skoro 30% zaposlenih radi za državu)
- **POTROŠAČ, IAKO IMA MNOGO MANJI PRIHOD, I DALJE IMA PRIHOD!**
- SRPSKI POTROŠAČ REAGUJE NA DOBRE INOVACIJE IAKO NEMA NOVCA KOLIKO BI ŽELEO
- **ON SE I DALJE TRUDI DA SEBI PRIUŠTI ZADOVOLJSTVA, ALI MORATE OTKRITI KOJA**
- GRUPOVINE, KOLEKTIVE...
- **DRUŽENJE KOD KUĆE (čak 80% primi goste bar jednom nedeljno), DRUŽENJE NA MREŽAMA!**
- INTERNET RULES on all devices!

Internet usage among age groups

30

Neke preporuke za marketare

- Asortiman je i dalje ključan, ali ne obiman već relevantan, **PRILAGOĐEN MIKROLOKACIJI**
- Cene ostaju i postaju veoma važne, potrošač i dalje računa (**KOMBINACIJA UNUTAR PORTFOLIJA**)
- Iako potrošač ima spisak, ne znači da se na njega ne može uticati na mestu prodaje
- Razmislite kako nagrađujete lojanost potrošača

GfK. Growth from Knowledge

Hvala!

GfK